

I

PREDGOVOR

Koncept menadžmenta ljudskih resursa je veoma popularan trend u akademском свету и у бизнису. Опредељење аутора да се бави овом проблематиком био је својеврстан изазов, имајући у виду да је још увек afirmacija концепта менадžmenta ljudskih resursa у Србији у зачетку.

Globalizacione tendencije postavljaju nove захтеве пред mnogo-brojne delatnosti, које обухватају različite menadžment koncepte. Tendencije су involvirane у већину industrija, а међу њима и у градитељство. Знаčaj menadžmenta ljudskih resursa у градитељству у internacionalnom okviru је савремено стремљење. Стратешки приступ, тако уstanovljen, треба да допринесе успешном позиционирању градитељских компанија на меđunarodnom тржишту.

Ова monografija представља значајан допринос области менаџмента ljudskih resursa у Србији за академски свет, бизнис и владу. Ова област, која је до скоро била nepoznanica u poslovanju na našim prostorima, je neophodnost svakog savremenog poslovanja. U градитељству је, утолико значајнија зato što је основна konkurent-ska предност ове индустрије управо u izvozu stručnjaka. Autor је не само ukazao na значај menadžmenta ljudskih resursa, već је i dao sugestije kako da se успешno primeni uz upotrebu informacione tehnologije u градитељским kompanijama.

Osnovne поставке овог рада су засноване на suočavanju sa slojevitošću menadžmenta ljudskih resursa. Formiranje teorijskog modela menadžmenta ljudskih resursa u градитељству, представља покушај unapređenja postojećeg znanja da se u uzajamnosti iskustva i savremenosti pronađe put ka poslovnom uspehu. Model је proizašao iz iscrpne analize stručне literature i dugotrajnog naučnoistraživačkog rada baziranog na intervjuima sa project

manager-ima, stručnjacima u građevinarstvu, koji su radili preko jugoslovenskih građevinskih organizacija u inostranstvu u vreme prosperiteta građevinarstva kod nas. Primena modela, koja uslovjava implementaciju informacionih tehnologija, nesumnjivo će doprineti afirmaciji građevinskih kompanija na svetskom tržištu i graditeljstvu kao industriji koja značajno utiče na porast nacionalnog dohotka, pa, prema tome, i doprinosi prosperitetu srpske privrede.

Ova monografija je bazirana na naučnom pristupu analizi upravljanja ljudskim resursima u graditeljstvu, pri čemu su izvorni podaci istraživanja dobijeni sa projekata iz inostranstva na kojima su učestvovali i naši stručnjaci. To je ujedno i jedan od prvih naučno-istraživačkih radova u oblasti upravljanja ljudskim resursima u graditeljstvu kod nas, u kojem je autor pokazao izvanrednu upornost, strpljenje i volju za naučnom istinom u jednoj, na žalost kod nas, još uvek marginalizovanoj oblasti graditeljskog menadžmenta. Na tom putu autor se, možda i nesvesno strogo pridržavao razmišljanja velikog naučnika D. N. Mendeljeva (1834-1907) „Kod naučnog proučavanja ma kog problema postoje dva osnovna krajnja cilja, a to su predviđanje i korist.“

Ovo istraživanje je takođe pokazalo koliki je značaj uloge menadžmenta ljudskih resursa u poslovanju danas. Postavljeni teorijski model u međunarodnom menadžmentu ljudskih resursa namenjenom graditeljstvu daje smernice o implementaciji ovog novog koncepta upravljanja ljudskim potencijalom i sugestijama kako prilagoditi postojeće personalne službe da u pravom smislu te reči upravljaju ljudskim resursima po svetskim standardima. Krajnji rezultat ovog istraživačkog projekta je pokazao da ljudski faktor predstavlja okosnicu razvoja graditeljstva.

U svakom slučaju, menadžment ljudskih resursa treba razvijati kao disciplinu u srpskim graditeljskim organizacijama da bi stekle i održale konkurentske prednosti na inostranom tržištu.

Specifični ciljevi su rezultat opštег cilja da se unapredjenje konkurenčkih prednosti postigne kreiranjem znanja i razvijanjem dizajna učećih organizacija, koje uz pomoć informacionih tehnologija obezbeduju putokaz za uspeh. Srpskim građevinskim kompanijama je posle višegodišnjeg gepa u znanju, što se tiče aspekta upravljanja ljudskim resursima, pa i menadžmenta uopšte, potrebno da se

animiraju i pokrenu sve strukture da bi graditeljstvo ponovo beležilo progres.

Gradevinarstvo je u Jugoslaviji učestvovalo sa više od 10% u bruto nacionalnom proizvodu, što predstavlja pokazatelj koji je svrstavao u ekonomski razvijene zemlje. S druge strane, graditeljske kompanije su poslovale na internacionalnom planu, pa je stoga izvoz bio ključna komparativna prednost ovih organizacija.

Efekti primene menadžmenta ljudskih resursa u graditeljstvu, prema tome, doprineće efektivnosti i efikasnosti graditeljskih kompanija, što će, nesumnjivo, rezultirati na njihovo bolje pozicioniranje na domaćem i svetskom tržištu.

U Beogradu, februar, 2009. godine

Recenzenti

U sredini evropske ekonomije ka tržišnim postrojenjima, MlJR je uvek bila u fokusu međunarodne pozornosti. Ova knjiga je ujedno i rezultat istraživanja o mogućnostima i uobičajenim postupcima ugradnje novih menadžerskih modela u graditeljskim organizacijama.

Uz povećanje opštih arhitektoničkih kompetencija, naša je graditeljska praksa bila učinkovitija. No, to nije poteklo u preprostom jednostavljenju. Upravo neophodnosti da se ustanovi specifičnosti uprave uvek indušu i impliciraju novi modeli graditeljskih organizacija. To formira uvid u vrednost graditeljstva u svetu, uvećava kreativnost inovacija, te nude se potreba razumevanja MlJR-kove poslove globalizacije, pravne norme, međunarodne orientacije i menadžmenta.

Ova monografija će biti korisna za akademije i visokoškolske institucije u cilju učinkovitije implementacije na kapaciteti poslovne prakse graditeljskih firmi na međunarodnom planu. Kompleksne teme, MlJR je da se formira novi model MlJR-ovog graditeljstva čija su osnovna prilika moguće doprinesti graditeljskim organizacijama u raspoređivanju na međunarodnom planu.

Sedam radnica i profesora je postavljeno područje. To su:

- Određivanje uloge MlJR-ovih kreativno-orientiranih menadžera u kompanijama;
- Formatiranje MlJR-kove planiranje, registriranje, uručivanje, izdavanje, planovanje i nadzor rad i nezadovoljstvo;

- Formatiranje MlJR-kove planiranje, registriranje, uručivanje, izdavanje, planovanje i nadzor rad i nezadovoljstvo;